Taxa poştală plătită în numerar
conf. aprobării Nr. 36474/1941

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAŢIUNEA „ASTRA" BRAŞOV
Apare de două ori pe saptămâna prin îngrijirea unui comitet de redacţie.
Atelierele tipografiei „Astra" Tf 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA 1838 ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI GH. BARIŢIU DE ATÂŢIA URMAŞI, ÎN FRUNTE CU MUREŞENII

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
BRAŞOV
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorităţi şi Societăţi lei 500.
Anunţuri şi reclame după tarif.

Nr. 78 — 19 Octomvrie 1941 — Anul 104

Pe urmele lui Hristos

de **V. Branisce**

Ne vin şi ştiri bune de peste hotare. Urmărim cu bucurie ori ce manifestare culturală sau religioasă a fraţilor noştri din afara graniţelor ţării. Documentata conferinţă exemplificată cu minunate proiecţiuni, ţinută la Dej de d-nul fost comisar guvernamental Valer Pop — a nu se confunda cu un alt omonim — cu titlul „Pe urmele lui Hristos în Palestina creştină", a fost un asemenea prilej de înaltă reculegere morală.

Biserica a devenit neîncăpătoare pentru ascultătorii cucernici, veniţi şi din satele învecinate.

Intr'o pioasă reculegere credincioşii au urmărit descrierea locurilor sfinte, care păstrează până astăzi urmele Mântuitorului.

Ei au colindat fermecaţi prin pădurile de cedru ale Libanului, pe malul apei Ghenezaretului şi au văzut smochinii dela porţile Ierusalimului.

Din ochii lor au picurat lacrimi fierbinţi la evocarea patimilor Aceluia, ce neînţeles de o lume plină de trufie, şi-a dus singur crucea suferinţii.

O potecă îngustă şerpueşte printre măslinii seculari. Din umbra lor înfiorată s'a ridicat într'o noapte fără stele cea mai grăitoare rugăciune ce-a fost rostită vreodată.

Acolo, în grădina de dincolo de pârâul Cedrilor, au răsunat în noapte paşii lui Iuda şi zângănitul arginţilor trădării şi-a prelungit ecoul peste veacuri.

Pentru Românii din Dej — după cum ei înşişi o mărturisesc — această conferinţă a fost o adevărată sărbătoare sufletească.

Nădăjduim că distinsul conferenţiar va avea acelaşi succes şi la Bistriţa, unde şi-a anunţat o nouă conferinţă cu subiect similar.

Deşi, ne temem că numele conferenţiarului va trezi ecouri neplăcute; prea este vie memoria unui alt demnitar cu acelaşi nume, care a lăsat amintiri negre în oraşul care l-a stimat şi respectat odinioară.

Ar fi păcat ca aceste resentimente să tulbure atmosfera înălţătoare, în care trebue să se desfăşoare frumoasa expunere a locurilor sfinte.

———

Biruinţa dela Odesa

de **I. Bozdog**

Ţara întreagă e cuprinsă de un val nestăvilit de bucurie. Mândria străluceşte în orice privire românească, iar încrederea în desăvârşirea dreptăţii neamului nostru, care şi până acum era adânc înrădăcinată, abia se mai poate stăpâni să nu izbucnească sgomotoasă şi prefăcându-se într'un tumultuos avânt să nu mature orice obstacol ce i-ar mai putea sta în cale.

Niciodată steagurile nu s'au înălţat mai spontan şi n'au fâlfâit mai majestos ca astăzi, când ele reprezintă înlăturarea desăvârşită a primejdiei comuniste dela hotarele noastre şi asigurarea consolidării ţării frământată şi ultragiată în demnitatea ei de către valurile cutropitoare ale comunismului.

România, prin falnica ei armată, înscrie a doua oară în curs de un sfert de veac în paginile istoriei civilizaţiei şi a lumii întregi nestrămutata ei voinţă de a fi zidul de apărare şi înfrângere a oricăror primejdii ce ar ameninţa libera desvoltare a lumii în viitor.

Prima biruinţă contra comunismului a înscris-o armata noastră în 1919, atunci când această otravă putuse să pătrundă în inima Europei, de unde avea să învăluie întregul continent. Prin zdrobirea hoardelor comuniste ale lui Bela Kuhn şi prin pacificarea unei ţări fărâmiţate şi căzute pradă propriilor ei păcate, vrednicia soldatului român s'a dovedit prima sentinelă păzitoare a ordinei şi civilizaţiei Europei de ieri.

Iar acum grandioasele pagini ce le-a încrustat în cartea istoriei prin cucerirea celui mai important punct de razim al expansiunei comuniste spre inima Europei, prin sfărâmarea şi cucerirea Odesei, consacră definitiv valoarea armatei noastre ca element susţinător al ordinei şi dreptăţii lumii noi.

Sunt grele şi dureroase jertfele de vieţi tinere care s'au pus la temelia noii rânduieli a Europei de mâne, dar generozitatea şi elanul cu care a fost adusă această jertfă este pecetluirea pornirilor instinctive ale unui neam ce vrea să trăiască liber şi independent pe pământul său.

Infrăţirea sângelui german cu cel românesc nu numai pe pământul Basarabiei şi al Bucovinei, ci în întreaga Transnistrie este chezăşie că el este plămada unei clădiri de durată fără de sfârşit.

Mândria că *armata a patra românească* a reuşit să doboare cu jertfele sale unul din cele mai importante puncte strategice ale războiului de astăzi şi perspectivele ce le deschide această nouă poartă a istoriei, ne fac să simţim mai puţin durerea şi mai mult fiorii bucuriei.

In cutele fiecărui steag ce flutură azi ca prinos de bucurie noi cetim înscris răspicat câte un nume de sat şi oraş ce este încă în robie.

Când aducem adâncul omagiu al inimelor noastre la căpătâiul celor care şi-au îngropat vieaţa în temelia împlinirii tuturor revendicărilor noastre, noi în căderea Odesei descifrăm penultima scară a jertfei ce o aducem pentru reîntregirea neamului, iar peste ranele celor cu trupurile sfârticate punem buzele ce freamătă aceeaşi rugăciune şi dorinţă ca a celor ce-şi doresc însănătoşirea pentru o nouă şi mai generoasă jertfă.

ROMÂNE!
Subscrie la
Imprumutul Reîntregirii ROMÂNIEI
în hotarele ei etnice şi istorice

Recunoştinţa noastră este neţărmurită pentru armata ţării, pentru Mareşalul ce o conduce până la ultima biruinţă şi pentru Regele, care va trebui să încingă în curând glorioasa spadă deplin purificată a lui Mihai-Viteazul.

———

Abonaţii noştri
Comuna Crisbav jud. Braşov

Publicăm cu plăcere lista abonaţilor noşti din Crisbav, care şi-au plătit abonamentul.

1. Nicolae Duţia 481
2. Nicolae Constantinescu 78
3. Nicolae Rujan 36
4. Vasile Savu 348
5. Mihail Ilieş 24
6. Iosif Oţelea 181
7. Drăgan Năpar 178
8. Moise Schiopu 478
9. Nicolae Blaga 404
10. Ioan Duţia 495
11. Ioan Mazdul 414
12. Valer Chiran 417
13. Nicolae Toma 491
14. Vasile Duţia 415
15. Ioan Mirea 522
16. Ioan Bârsan 487
17. Gheorghe Stanciu 487
18. Constantin Rujan 426
19. Nicolae Stan 493
20. Ioan Schiopu 41
21. Gheorghe Rujan 58
22. Iacob Mirea 57
23. Gheorghe Duţia 492
24. Gheorghe Schiopu 54
25. Ioan Chişi 477
26. Vasile Vasile 55
27. David Drăgan 474
28. Gheorghe Puşcaş 479
29. Ioan Duţia 485
30. Nicolae Duţia 482
31. Gheorghe Munteanu 462
32. Ioan Valvara 448
33. Ioan Rujan 442
34. Iacob Duţia 445
35. Vasile Rujan 449
36. Gheorghe Rujan 454
37. Paraschiva Mirea 440
38. Gheorghe Duţia 432
39. Achim Pipoş 442
40. Maria Munteanu 444
41. Ioan Toma 461
42. Ioan Năpar 514
43. Nicolae Rujan 53
44. George Toma 446
45. Nistor Pipoş 447
46. Rozalia Găvănescu
47. Vasile Mirea 443

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI"

NUMELE DE ARDEAL

de **G. Popa-Lisseanu**

In legătură cu articolul d-lui Prof. I. Lupaş, *„Transilvania sau Ardeal"*, publicat în foiletonul din No. 75 al ziarului nostru, d. G. Popa-Lisseanu ne arată care sunt părerile D-sale în această privinţă, păreri ce le-a expus în ziarul „Universul", într'un articol din anii trecuţi:

Dacă cercetăm o hartă veche constatăm, nu fără surprindere, că în veacurile trecute cunoştinţele geografice ale oamenilor erau foarte reduse şi că o hartă de acum două-trei sute de ani prezintă cu totul altă înfăţişare decât au hărţile sau atlasele noastre moderne, de o desăvârşită exactitate şi preciziune. Hărţile vechi se orientează numai după cursul apelor, în jurul cărora se întind diferitele ţări, sau mai potrivit zis, diferitele regiuni locuite.

Ardealul brăzdat de ape numeroase, care curg în toate direcţiile, este format din atâtea ţări, câte râuri principale are.

Astăzi, subt numele de Ardeal, noi înţelegem, în afară de Ardealul propriu zis, şi Maramureşul, Crişana şi Banatul — numit acesta odinioară Banatul Severinului sau Timişana. Maramureşul şi Crişana însă nu-şi au, ca numiri o justificare istorică. In special nu se recunoaşte oficial şi documentar, o ţară a Crişului. Istoriceşte se vorbeşte numai despre Ardeal şi părţile Ungurene.

Dar, chiar Ardealul nu este o noţiune geografică precisă. Căci, în ceeace numim noi astăzi Ardeal sau Transilvania se cuprind mai multe ţări, între care Ţara Bârsei, Ţara Oltului, Ţara Almaşului, Ţara Haţegului, Ţara Oaşului, Ţinutul Secuilor şi Ardealul istoric, cuprins între ţările numite aci.

Numele de Ardeal este un nume unguresc şi-l întâlnim pentru întâiaşi dată la cronicarul ungur Anonymus, *ad Erdenelu*, apoi la cronicarul Simon de Keza: *Erdewelu*; în urmă îl întâlnim în toate cronicele ungureşti, fie subt forma contrasă *Erdély*, fie *Erdelew*, *Erdeelew* etc. Cuvântul este compus din ung. *erdő*, pădure şi *nelu* dincolo, şi împreună cu ország, ţară sau domnie, ne dă *ország erdő nelu*, ţara de dincolo de pădure

Istoricii bizantini numesc ţara *Ardelion*. E vorba de ţara de dincolo de munţii Apuseni, cucerită de Unguri mai târziu, când ţara lor era cea care se

PREDICI ÎN PUSTIU

Dietetica sufletească

Dacă cel mai mare fiziolog a lumii actuale a scris cartea celebră: *„Omul acest necunoscut“* înseamnă, că stiinţa noastră despre om şi sufletul lui este foarte rudimentară. Până când astronomia, fizica, chimia etc. s'au ridicat la înălţimi nevisate, stiinţa despre om a rămas pe loc, poate şi din cauza, că savanţii nu văd niciodată *ansamblul, — sinteza* — văd mai mult numai cercul strâmt al specialităţii lor. Un *Calmette* bunăoară după cum observă Alexis Carell în cartea amintită, vede în serul lui contra tuberculozei salvarea de această boală fără să-şi dea seama că o constituţie complicată ca a omului nu-şi poate găsi salvarea într'un astfel de mijloc, când în materie de preîntâmpinarea tuberculozei, esenţialul este igiena locuinţei, soarele, lupta contra alcoolismului etc. Şi apoi se mai pune şi altă întrebare: Oare ce vrea natura să distrugă ca necapabil de vieaţă, este bine să menţinem în mod artificial?

Bietul suflet omenesc în câte dileme trebuie el să trăiască şi să-şi facă un modus vivendi. Dar părăsind terenul acestor înalte preocupări stiinţifice, trebuie să recunoaştem, că educaţia noastră este aşa de incompletă, că cei mai mulţi dintre noi, nu ştiu de marea însemnătate a *dieteticei sufleteşti.* Şi nu-i nici o mirare, căci generaţia matură de azi, ne-am făcut educaţia în epoca dominaţiei materialismului, când nimeni nu vorbea de suflet şi nici nu credea în existenţa lui. Va veni însă vremea, dacă nu a şi sosit, când odată cu igiena generală, cu studiile clasice sau limbile moderne, cu orele de literatură şi botanică, odată cu celelalte studii şi legi ale diferitelor stiinţe se vor *învăţa legile sufletului.*

Se zice mai nou: nu va ieşi nimeni de pe băncile şcoalei fără să cunoască maşina de scris, înnotul şi fără a cunoaşte motorul şi conducerea vreunui autovehicul, dar de dietetica sufletească tot aşa de importantă ca legile respiraţiei sau digestiei n'am auzit încă vorbindu-se. Dau ca exemplu numai câteva legi mai importante ale acestei dietetice sufleteşti menite să ne scoată din vieaţa amărâtă şi nefericită, pe care o ducem azi.

Ştii tu, că orice înfrângere se poate transforma în învingere? Ştii tu, că n'ai voie să te superi în nicio împrejurare a vieţii decât numai în măsura, care să te determine să faci altădată mai bine şi să-ţi corectezi greşelile? Ştii tu, că trebuie să iei pe oameni aşa cum sunt nu cum i-ai dori tu şi că cu cât e soarele mai puternic este şi umbra mai mare, deci cu cât omul este o personalitate mai pronunţată cu atât trebuie să aibă şi greşelile lui? Ştii tu, că ţie şi mie ni-a spus-o Isus: fericiţi cei blânzi? Ştii tu, că orice mânie este o pierdere de vreme şi energie şi n'are voie să dureze mai mult decât maximum 1/2 de oră, timp în care să te gândeşti care-i folosul ce-l poţi obţine din orice rău? Ştii tu, că numai de nulităţi nu se ocupă nimeni, că un om ce valorează ceva trebuie să fie vorbit de rău şi ponegrit şi încondeiat? Ştii tu, că educaţia poate fi împinsă aşa de departe că numai gândurile de muncă pozitivă, de înălţare, de bucurie, de glorie, de bunăstare să pătrundă în creerul tău, toate celelalte să bată la poartă şi să nu poată intra? Bietul suflet omenesc de unde să ştie toate astea, doar nu l-a învăţat nimeni.

Dr. M. Suciu-Sibian

† FRANCISC BAYER

Cu inima strânsă de durere am aflat de moartea, pe frontul de Est, la 1 Octombrie 1941, a celui mai bun prieten: comandantul unei companii de armament greu dintr'un batalion de vânători de munte, căpitanul Francisc Bayer.

Despre faptele sale de arme ştiu prea puţin acum, spre a încerca măcar o enumerare.

Cunosc un singur episod, pe care îl redau în literele reci ale Ordinului de Zi prin care a fost decorat cu ordinul „Coroana României cu spade şi panglică de Virtutea militară“:

„In luptele dela Mihalcea-Sud Cernăuţi, sub schijele de obuze, cu un sânge rece şi un curaj desăvârşit, a condus eşalonul de foc, uşurând tot timpul înaintarea Batalionului.“

Ar fi deajuns şi atât pentru a evidenţia personalitatea unui brav luptător. Dar despre toate luptele la care a participat, ca şi despre eroica-i moarte, va fi datoria noastră să referim atunci când ele ne vor fi aduse la cunoştinţă de martorii aflaţi astăzi pe front.

Memoria lui fără pată nu ne îngăduie o cât de mică exagerare.

Francisc Bayer — Franţ, cum îi ziceam noi; Herr Hauptmann, cum îi ziceau Germanii braşoveni — a trăit cea mai mare parte a vieţii în Braşov, de care îl legau puternice sentimente familiare şi unde era stimat şi iubit.

Modest şi sobru, dar cu o capacitate de afecţiune impresionantă, te isbea în deosebi prin marea lui sinceritate şi bunătate. Glasul lui avea o blândeţe cuceritoare.

Nu vorbea mult, gesturile îi erau reţinute. Vorbea mai mult prin ochii care străluceau de sub ochelari cu nu ştiu ce putere de înlănţuire.

Era întruchiparea ideală a prietenului, a prietenului rar, cum se întâlneşte numai în cărţi.

Conduita, de o corectitudine exemplară, probitatea: desăvârşită.

Se făcuse cunoscut în armată ca un instructor şi un pedagog model, arătând în totdeauna ostaşilor adevărată iubire de frate mai mare.

Ii spuneam câteodată, şi pe bună dreptate, omul incapabil de a face rău.

Avea o sensibilitate de artist: n'ar fi rupt o floare, pentruca să nu o vadă cum se veştejeşte.

Imi aduc aminte cât de repede a sărit odată, să certe pe câţiva soldaţi care, într'un repaos, se apucaseră să strivească, sub tălpile late ale bocancilor, nişte biete furnici de câmp.

Noi, Românii, uitam cu desăvârşire că e neamţ precum concetăţenii săi din Braşov uitau că este ofiţer român, dar toţi cunoşteam deopotrivă dragostea lui nemărginită pentru această ţară şi în special pentru oraşul de sub Tâmpa.

Trăiesc încă sub impresia copleşitoare pe care mi-a lăsat-o vestea morţii lui.

Niciodată nu voiu mai avea un asemenea prieten, un mai bun prieten.

Nu ne-am scris niciodată unul altuia, nici nu ne-am tutuit dar statornici în necaz şi în bucurie, ne-am căutat întotdeauna şi ne-am strâns de multe ori mânile, cu ochii umezi de lacrimi.

Bunul Franţ nu a trăit nici măcar atât ca să-şi vadă primul copil, fie, că dus cum era pe front, l-ar fi privit întâia oară într'o fotografie.

Căpitanul Francisc Bayer a murit pentru Patria sa, dăruindu-şi vieaţa alături de alţi camarazi Germani din Marele Reich, lângă care era mândru că luptă, cot la cot, împotriva hoardelor bolşevice.

Cu el dispare un rar exemplar uman, cum nu zămisleşte natura din belşug. Memoria-i va fi neuitată.

Dormi în pace, prietene scump.

Aurel Marin

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In zadar

In zadar tu lună plină,
Ne zâmbeşti atât de blând,
Faţa-ţi dulce şi senină
Nu ţi-o are nime 'n gând

In zadar te-agiţi tu mare,
De mânie făcând spume,
Căci a ta ameninţare
Nu o vede nime 'n lume.

Goana după avuţie
I-a orbit pe toţi sărmanii
Şi 'n cumplita lor manie
Nu văd alta decât banii.

Ana Hanţeu

TARIFUL

Mă aflam într'o zi în biroul speculei al unei primării oarecare. Poate fi şi municipiu. Indiferent.

In timpul cât am aşteptat eu acolo pentru rezolvarea cauzei mele, intră dând uşa de perete, un bărbat bine îmbrăcat dând semne de mare agitatie.

Nu aveam nici un lucru şi începu-i să-l examinez cu de-amănuntul Ceeace îmi atrase mai întâiu atentia — aflându-mă în nota timpului bine înţeles — fură ghetele. Admirabile ghete. De sigur o marcă din cele mai bune, poate Filt, sau ştiu eu? Marca ca marca, n'are importanţă, dar erau atât de frumos lustruite că te puteai oglindi în ele.

Domnul în chestie avea o reclamaţie. Impotriva cui credeţi? Impotriva lustragiului. Nu pentrucă acesta nu l-ar fi servit cum trebue. Doar ghetele vorbeau destul de clar, că omul îşi pricepea meseria. S'a făcut însă vinovat de speculă. A cerut ieri un preţ şi astăzi altul. A plătit ieri zece lei, iar azi i-a pretins, pentru aceleaşi ghete, cu cinci lei mai mult.

Şeful biroului de speculă îi spuse că nu ştie să existe un tarif al lustragiilor. Reclamantul se ridică nervos de pe scaun:

„Asta-i culmea, va să zică primăria însăşi încurajează specula“.

Zadarnic caută funcţionarul să-i explice şi să-l mulcomească, omul legii — căci era avocat de meserie şi venise în vilegiatură la Braşov — nu s'a lăsat convins, ci după parlamentări şi discursuri, ce-au ţinut o oră bună şi-a reredactat o plângere, o prevăzu cu timbrele necesare şi plecă cu câteva trepte mai sus, unde — spunea dânsul — cunoaşte pe unul dintre „şefi“ şi nădăjduia să i se dea dreptate. Aflai mai târziu c'a stingherit şi-acolo munca personalului mai bine de-o jumătate de ceas. Va să zică: O oră şi jumătate timp pierdut, zece lei timbre, plus hârtie, iritaţie etc. Şi toate acestea pentru 5 lei. Unde mai pui faptul că vinovatul, împotriva căruia se ducea acest război, era o biată femeie cu trei copii, al cărei bărbat de multă vreme fusese concentrat.

Ieşind din birou m'am îndreptat spre hotelul în preajma căruia îşi exercita femeia aceasta meseria, am aşezat piciorul pe scăunel şi lăsai să-mi cureţe ghetele.

„Lele, d-voastră aveţi tarif“-o întrebai.

„Tarif? D-apoi doamnă noi nu vindem ceapă, nici cartofi ca s'avem tarif. Noi cerem după cum e lucrul. Câte un papuc e mai curat, da câte unul e plin de glod de parc'a fost pe „Schaller“.

Ii spusei femeii că cineva a reclamat-o la primărie. A ştiut imediat cine.

„Auzi nene Ghiţă“, se adresă atunci unui bărbat ce stătea răzimat de intrarea hotelului, — „ăla de zicea că-i procatăr şi mi-a făcut aici alai pentru cinci lei, s'a dus de m'a pârît la primărie. Aş vrea să ştiu când merge câteun amărît la el în cântălărie, cu vreun necaz, îi ia după tarif ori îl globeşte până la os? Auzi dragă să mă pârască el, când bietul bărbatu-meu luptă pentru ţară, poate nici nu-l mai văd. De ce nu pleacă şi el la război că-i cât un armăsar“.

Aici urmară câteva fraze după dialectul din Scheiul Braşovului, pe care nu le pot reproduce. Am pus femeii un pol în mână şi-am preferat să plec cu gheata neterminată

Ecat. Pitiş

întindea până la aceşti munţi. Şi chiar în această numire de Ardeal, avem o dovadă despre cucerirea târzie a acestei ţări de către Unguri.

Documentele latineşti — şi se ştie că în evul mediu şi până târziu în veacul modern documentele se redactau numai în latineşte — traduc cuvântul Erdely prin *Ultra-Silvania* până la sfârşitul secolului al XII-lea, apoi prin *Ultra-Silvania* sau *Trans-Silvania*, până la jumătatea secolului al XIII-lea şi de atunci înainte, numai prin Trans-Silvania.

Un al doilea nume al Ardealului este *Septem Castra*, „in Erdelev terreis castris septem praeparatis... qua propter Teutonici partem illam abeodie Simburg, id est septem castra, vocaverunt“ [1]).

Numele nemţesc de *Siebenbürgen*, care ar traduce pe septem castra provine dupăcum a arătat-o cel dintâiu Roesler, din vechiul oraş Cibin-Szibin, ridicat lângă râul cu acelaşi nume Cibin-Szibin, azi oraşul Sibiu, ung. Nagy-Szeben, Sibiul cel Mare — în comitatul Saros mai există şi Kis-Szeben, Sibiul cel Mic — nemţeşte Hermannstadt, adică cetatea lui Hermann, care a fortificat Sibiul, la anul 1223. Cibinburg sau Cibinburc ne-a dat Siebenbürgen.

Faptul este cu atât mai adevărat, cu cât pană astăzi nu s'a putut stabili care ar fi cele şapte castele sau burguri şi în al doilea rând, istoricii aduc două dovezi, deopotrivă de convingătoare:

1. Scriitorul grec Chalcocondylas care a tratat istoria dela anul 1390-1460, numeşte Sibiul *Sibinion* drept capitală a Ardealului, subt hegemonia cărui oraş stăteau cetăţile autonome.

2. In cântecele sârbeşti Ioan Huniady se numeşte *Ianko Sibianul*, adecă Ioan din Sibinburgen.

In ambele cazuri, Sibiul este identic cu Siebenbürgen, adecă cu Septemcastra. Dar deşi Septem castra traduce pe Sibinburg sau pe Simburg, şi nu invers, totuşi curiozitatea învăţaţilor a făcut să se caute care sunt cele şapte castele. După unii cele şapte burguri ar fi cele şapte cetăţi săseşti: Sibiul, Mediaşul, Sighişoara, Braşovul, Clujul, Bistriţa şi Sebeşul. Deoarece însă unele din aceste cetăţi au fost întemeiate după ce numele de Sibinburg se întâlneşte în documente, au crezut alţii că cele şapte burguri ar fi: Feldioara (Marienburg), Heldenburg (lângă Hăghig), Brendorf (Brückendorf, Bod sau Pott-Brücke, pod), Codlea (Schwarzburg), Bran (Törczburg sau Dietrichsburg), Râşnov (Rosenauerburg) şi Teliu (Kreuzburg, Kyen; după unii sus în munţii Buzăului).

Dar aceste numiri provinciale, dintr'o anumită localitate, n'au putut să dea numele unei ţări întregi, mai ales că ţara Bârsei, şi în special Braşovul, nu s'a considerat niciodată ca făcând parte din Ardeal. De aceea au crezut unii că numirea de Siebenbürgen ar putea proveni dela *Siebengebirge*, dela Rinul de jos, de unde au venit mai mulţi colonişti germani în Transilvania.

Fiind înlăturată şi această ipoteză, au admis alţii că numele de Siebenbürgen ar putea proveni dela cele şapte comitate ale Ardealului, introduse în această ţară după modelul comitatelor din Ungaria propropriu zisă. Aceste comitate ar fi: Alba, Hunedoara, Târnava, Turda, Clujul, Dobâca şi Solnocul. Numele unguresc al Ardealului s'a socotit ca o puternică dovadă şi împotriva acestei păreri.

Studiile mai noi, din timpul din urmă, constatând că pentru apărarea Ardealului servea, ca frontieră sudică, râul Olt, ţara Făgăraşului făcând parte din feudele domnilor munteni, s'a căutat să se demonstreze că puntele strategice din dreapta Oltului au fost fortificate prin burguri, înaintea cărora se întindea câmpia olteană, ca un mare *desertum.* Aceste burguri ar fi fost la Halmeag (lângă Şercaia), Galaţi (lângă Făgăraş), Feldioara (lângă Viştea), Găinari (lângă Cârţa), Colun şi alte localităţi unde se găsesc astăzi colonişti secui. Ipoteza aceasta, susţinută de câţiva învăţaţi saşi, ar putea avea oarecari sorţi de probabilitate, întrucât în

[1]) *Chronicon pictum Vindobonense, XI.*

DUMINECA

„Nu plânge“...

Ev. Luca VII. 13

E cuvântul de mângâiere al celui ce a deschis ochii celor orbi şi le-a dăruit lumină; cuvântul Domnului, care a vindecat pe cei leproşi şi a tămăduit atâtea dureri.

Acum intra în cetatea Nain, aşezată într'un loc fermecător la poalele Taborului.

Ucenicii Domnului şi mulţimea cea mare ce-L însoţea întâlnesc un cortegiu trist: o mamă văduvă ducea la mormânt unicul său fiu.

„Domnul nostru Isus Hristos văzând-o, i s'a făcut milă de ea şi i-a zis: Nu plânge!

Şi apropiindu-se, s'a atins de pat, iar cei ce îl duceau au stătut şi el a zis: Tinere, ţie îţi zic: Scoală-te!

Şi s'a sculat mortul şi a început să vorbească şi l-a dat mamei lui.

Şi a cuprins frică pe toţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând: Proroc mare s'a sculat între noi şi: A cercetat Dumnezeu poporul său“.

Iar minuni şi minuni întâlnim, urmărind cuvântul Domnului. Şi atât sunt de simple, încât ochiul nostru, deprins astăzi cu spectacole ce-ţi fură mintea, cu greu le mai poate prinde. Iţi trebue ochiul dinlăuntru, al sufletului, ca să le poţi urmări.

Invierea din rândul morţilor: iată minunea minunilor. Ea este un dar al lui Dumnezeu, în care se vădeşte iubire a Lui pentru vieaţa noastră. Puterea Domnului nu înmulţeşte durerea, chinul şi moartea, nu, ci alină suferinţa, tămăduieşte boala şi alungă duhurile rele. Vieaţa şi învierea sunt daruri de sus.

Inţelegem noi în vremea de acum, când vieaţa atâtor fiinţe dragi s'a stins sau este ameninţată de moarte, că orice clipă, pe care o mai apucăm s'o trăim, nu-i decât un dar al lui Dumnezeu?

Niciodată n'a avut mai mult preţ darul vieţii. Pentru el ne rugăm Domnului ca să ne ocrotească de fier şi foc; pentru vieaţa pierdută sau din primejdie se varsă atâtea lacrimi şi se cere cu umilinţă, mila şi ajutorul lui Dumnezeu.

Vom întâlni şi noi prin aceste lacrimi şi rugi pe Isus Hristos, Domnul nostru, aşa cum L-a întâlnit văduva din cetatea Nain? Pen rucă el singur este izvorul vieţii. „Domnul va şterge orice lacrimă din ochi şi moarte nu va fi, nici plângere, nici strigăt şi nici durere“. Apocalips. 21.4.

Nu vă îndoiţi de puterea lui Dumnezeu! Ea face şi astăzi multe minuni! „Oare vieaţa noastră însăşi nu-i o minune de fiecare zi în mânile Celui ce ne-a dat-o. El a aprins lumina vieţii 'n lume şi fiecare tictac al inimei noastre tot în mânile lui atotputernice este“.

Aşa suntem noi sortiţi să trăim mai mult prin puterea credinţei şi a minunii. Dealtfel, Domnul nostru Isus Hristos a dăruit lumină orbilor, a curăţit pe cei leproşi, a vindecat pe cei schiopi, a tămăduit de duhuri rele şi a înviat din morţi, nu ca să cunoască mulţimile minunile ce le făcea, nici ca să le potolească setea de lucruri noi, ci toate minunile de mai sus le-a făcut Domnul şi le-a continuat sfânta sa Biserică *„atât cât a fost necesar ca să se aşeze temelia de granit a credinţei care se naştea“*

Descifraţi în învierea fiului văduvei din Nain semnul sacru ce l-a vădit puterea lui Dumnezeu.

Şi mai ales astăzi, când razimul ce l-am pus în oameni, s'a pierdut, şi noi cuprinşi de îngrijorare, în singurătatea şi nevolnicia noastră, ne plângem la tot pasul.

„Nu plânge“, e cuvântul de mângâiere şi de nădejde pe care l-a rostit Domnul. El a şters lacrimile unei văduve şi i-a dăruit vieaţă fiului său.

Lăsaţi să ajungă în inima voastră cuvântul Domnului de mângâiere şi dragoste; îngenunchiaţi în sfânta lui Biserică şi primiţi cu frică şi cu cutremur nemuritoarele lui taine. Atunci va seca şi izvorul lacrimilor.

Altfel, plânsul nostru se va schimba din durere în moarte.

Pr. Ioan Scurtu

In Basarabia desrobită

In tot răul şi ceva bun

de **Pr. A. Radu**

Cu tot noianul de suferinţe îndurate de Basarabeni într'un an de zile, din partea stăpânirii sovietice, se pare totuşi, că în acest an s'a realizat şi un bine din punct de vedere naţional românesc. Intr'adevăr, în Basarabia au fost mulţi, care înainte sufereau de o anume „rusofilie“ şi „ţaromonie“ şi care priveau nostalgic peste Nistru. Ei bine! toţi aceştia s'au lecuit acum definitiv. Ei au visat pe „ţarul“ şi vremurile lui, şi le-a fost dat să aibă un an de zile pe „ţarul roşu“, cu tot sistemul lui barbar şi neomenos. E o constatare pe care am făcut-o noi, şi ne-a confirmat-o bunul şi vrednicul Român din Ordăşei, d-l Costin, fost sub-revizor şcolar până în 1940, care a suferit mult sub soviete şi care mi-a declarat:

— „Părinte! Stăpânirea bolşevică a avut şi un bine, căci a fost o cură radicală pentru toţi ceice au visat altceva decât România Mare“.

Cred că niciodată inima basarabeanului n'a vibrat mai româneşte, ca acum. Şi-a dat seama fiecare că soarele românesc răsare numai la Bucureşti şi nu în altă parte. De aici apoi şi dragostea şi bucuria sinceră, cu care fraţii basarabeni au primit nu numai cărţile de rugăciuni pe care le-am împărţit, ci şi cărţile de zidire sufletească ale bătrânei noastre societăţi culturale „Astra“.

Dacă „Astra“ a avut până acum cunoscuţi în Basarabia, de acum încolo va avea cetitori harnici şi devotaţi.

Goana după culaci

Dela început stăpânirea sovietică, a ţinut să-şi inaugureze „opera constructivă“, iniţiind lupta de clasă. Populaţia satului a fost împărţită în trei clase: „culacii“, mijlocaşii şi săracii. Culacul, era cel care avea peste 10 hectare de pământ, dar această noţiune era foarte elastică şi se aplica şi celor sub 10 hectare, dacă respectivii erau declaraţi de tovarăşii localnici că au porniri capitaliste. A fi declarat „culac“ echivala cu cea mai gravă condamnare, căci insemna să fie considerat între exploatatorii şi inamicii poporului. Soarta bieţilor culaci era pecetluită, ei urmau să fie treptat-treptat exterminaţi, întrucât erau priviţi ca prea „corupţi“ de mentalitatea capitalistă şi deci incapabili de a se adapta şi integra spiritului revoluţiei proletare. Situaţia acestor sărmani proscrişi se agrava şi mai mult atunci când în localitate se găseau „tovarăşi“, care să-i reclame sovietului că în trecut ei au fost fără de milă şi sgârciţi faţă de cei săraci..... Şi fireşte că în fiecare sat se găseau destui astfel de „binevoitori“, care să denunţe acum pe „spoliatorii“ lor din trecut. Şi astfel bietul culac trebuia acum să plătească un respectabil cont de păcate „imaginare“, comise de moşii şi strămoşii săi.

Sărăcia se părea că în ochii sovieticilor apărea ca o circumstanţă atenuantă. Prima grijă a sovietelor a fost să câştige dragostea celor săraci, cărora le-a împărţit pământul culacilor, al bisericii etc.

De sigur că această solicitudine excesivă faţă de cei săraci, nu era pornită din sinceritate, ci din calcul de a şi câştiga aderenţi. De asemenea împărţirea de pământ avea un caracter provizoriu, căci în curând tot pământul şi de la cei săraci urma să fie trecut la colhoz. De altfel roadele acestei improprietăriri s'au şi văzut căci cele mai multe din aceste loturi au rămas nelucrate. Am stat de vorbă cu aceşti oameni improprietăriţi de soviete şi am constatat că aproape toţi au fost improprietăriţi şi prin reforma agrară românească, dar ei şi-au vândut pământul sub pretext că nu puteau să-l lucreze etc., dar în realitate l-au pierdut prin nevrednicia lor. Iată prin ce elemente voiau sovieticii să asigure progresul economic. „Leneşii“, incapabilii erau consacraţi acum de singurii „virtuoşi“, iar cei ce prin muncă şi vrednicie şi-au dus existenţa, erau declaraţi ca vicioşi incorigibili. Cu adevărat, această răsturnare de valori îmi aduce aminte de spusa unui sătean: „Părinte, la noi toate au fost întoarse pe dos! Noi credeam că e coada veacului“. Roadele revoluţiei proletare sub raport economic au început să se arate şi în Basarabia şi ele erau dezastruoase. E o fericire că sovieticii n'au avut timp să-şi realizeze integral şi planul de exterminare a culacilor, căci atunci s'ar fi ajuns la o adevărată catastrofă sub raport rasial cu acei infirmi morali şi degeneraţi fizici ai satelor care formau „clasa aleasă şi pură“ a bolşevicilor.

Rezultatele unui regim

Când raporturile dintre oameni erau stăpânite de legea urei şi delaţiunii îşi poate imagina oricine ce vieaţă se putea duce în astfel de condiţii, cât de posomorîtă trebuia să fi fost. S'a spus de unii şi încă cu pretenţii de ştiinţă că comunismul apropie pe om de om. Probabil când s'a făcut această afirmaţie s'a gândit la acea nivelare şi unificare în mizerie, pe care o realizează comunismul. Ura niciodată nu apropie pe om de om, ci numai iubirea.

Sub regimul comunist, omul s'a simţit un izolat sufleteşte, trist şi rezervat în vorbă. El nu mai avea nici o comuniune sufletească cu semenii săi, se închidea ca într'o cetate în lumea lui de gânduri şi devenea un străin pentru semenul lui.

Am observat cum oamenii treceau unul pe lângă altul indiferenţi şi fără să se mai salute.

La întrebarea mea că de ce oamenii nu se mai salută între ei, mi-s'a răspuns. „Sovietele ne-au învăţat ca să tăcem“. In ţările nordice unde soarele nu se vede aproape o 1/2 de an se spune că oamenii sunt foarte posomorîţi şi tăcuţi.

Era deci firesc ca şi într'o lume în care soarele iubirii dintre oameni nu mai răsărea, ei să fie trişti şi tăcuţi. In satul Iurceni, mi-a povestit moş Ştefan Cerneschi, un caz foarte semnificativ în această privinţă. A avut odată la el acasă, învitat o „mărime“ sovietică. Voia moş Ştefan să-şi facă un „prieten“ prinfre atotputernicii zilei, ca să-şi asigure în modul acesta un minimum de siguranţă pentru familia sa în viitorul care se anunţa tot mai întunecat. Au stat la masă amândoi şi s'au ospătat solid. Mosafirul golea vârtos paharul dar de vorbit nu vorbea nimic. Atunci moş Ştefan, a căutat el să deschidă vorba, zicând:

— „Mare mai e şi împărăţia aceasta a sovietelor“.

— „Mare“ răspunse sovieticul scurt.

— „Dar cât de tare trebuie să fie armata roşie“, continuă moş Ştefan.

— „Tare“ confirmă tovarăşul.

— „Şi bine trebuie să ne meargă la toţi sub cârmuirea înţeleaptă a tovarăşului Stalin“, îndrăzni din nou gazda.

— „Bine“, sfârşi oaspele.

Şi în zadar s'a mai ostenit moş Ştefan să prindă vorbă mai multă cu mosafirul lui, căci n'a reuşit.

— „Şi aşa, Părinte — îşi termină vorba răzeşul din Iurceni — sovieticul cu 3 vorbe mi-a băut 3 kg. de vin“.

Au fost şi cazuri când câteun potentat sovietic înşelat de dulceaţa vinului să scape câteun cuvânt „indiscret“, ca un omagiu adus lui „in vino veritas“, dar şi atunci, la plecare sau la trezire „vinovatul“ ţinea să conjure cu străşnicie pe cei prezenţi, că n'au auzit nimic, ba că nici n'a fost pe la ei...

— Va urma —

FRATE ARDELENE,
Imprumutul se numeşte al

REINTREGIRII

Ajută, cu banul tău, să ne facem ţara cum a fost!

Medicul nostru

VACCINURI ŞI SERURI

de **Dr. Valeriu Stinghe**

Nu toţi au noţiunea exactă a cuvintelor vaccin şi ser. Aşa se explică de ce unii voind să spună că au adus fiola cu un medicament chimic oarecare, cum ar fi gluconatul de calciu, sau electrargolul, spun în mod greşit că au adus serul. Deaceea doresc ca prin câteva cuvinte să fixez semnificaţia adevărată a cuvintelor vaccin şi ser.

Denumirea de vaccin derivă dela cuvântul latinesc vaca, ceeace în româneşte înseamnă tot vacă. Iată împrejurările în care a luat naştere vaccinul. Medicii englezi au observat că aceia care îngrijind de vaci şi mai ales aceia care mulgând vacile şi contractând dela vaci o boală care se numeşte cowpax, o boală pustuloasă (cu bube), nu se mai îmbolnăveau niciodată de variolă (vărsat). Medicul englez Jenner în anul 1791 a inoculat oamenilor materie din bubele vacilor bolnave de cow-pax şi a constatat că mai târziu încercând să dea acestora variola (vărsatul), inoculându-le microbii acestei boale, aceste încercări au rămas fără rezultat, adică cei inoculaţi nu s'au îmbolnăvit de variolă (vărsat), cu alte cuvinte au fost imunizaţi contra variolei. Aceste experienţe formează începutul vaccinării

Vaccinarea consistă deci in a imuniza un om sau un animal contra unei boale, injectându-i, sau administrându-i pe cale bucală(prin gură), microbii atenuaţi (cu virulenţa micşorată) ai acestei boale.

In medicina veterinară se întrebuinţează foarte des vaccinarea animalelor contra unor boale microbiene.

Oamenii încă sunt vaccinaţi contra unor boale microbiene. Aşa avem vaccinarea (altoirea) contra variolei, care se face la copii în primul an şi se mai face odată (revaccinarea) la vârsta de 7 ani; apoi vaccinarea antirabică (contra turbării), antipestoasă (contra ciumei), antitifică(contra febrei tifoide), antiholerică (contra holerei) etc.

In ultimele două decenii se vaccinează oamenii şi mai ales copiii contra tuberculozei. De câţiva ani se fac vaccinări antiscarlatinoase şi antidifterice cu toxinele acestor microbi, special preparate.

Din experienţele de până acuma, rezultând că vaccinul distruge microbii boalei respective, medicii au început a întrebuinţa vaccinuri şi cu scop terapeutic, cu scop de a trata, de a vindeca anumite boale microbiene, cum este tusea convulsivă, reumatismul etc.

In limbajul curent prin vaccin este a se înţelege deci un lichid, de regulă glicerină, care conţine microbii atenuaţi ai unei boale şi care se întrebuinţează cu scop de a preveni sau de a vindeca anumite boale.

Dacă o anumită cantitate de sânge de om, sau de animal, este pusă într'un pahar, se observă după câtva timp că o parte mai groasă şi colorată se depune pe fundul paharului, iar o parte lichidă rămâne deasupra. Partea lichidă de deasupra se numeşte ser, este serul sângelui. In limbajul curent prin ser este a se înţelege acest ser al sângelui. Este adevărat că în medicină mai cunoaştem şi alte substanţe cărora le zicem ser, cum este de exemplu soluţia salină, apă cu 9‰ sare, care poartă demumirea de ser fiziologic, sau cum este serul glucozat, dar acestea se întrebuinţează mai rar. Rămâne deci stabilit că prin ser înţelegem serul sângelui.

Am arătat în articolul precedent cum serul sângelui omului, sau al animalelor, vaccinate contra unei boale microbiene, se încarcă de anticorpi şi antitoxine, cu ajutorul cărora vor lupta în viitor pentru a nu se mai îmbolnăvi de boala pentru care au fost vaccinate, dând ceeace am numit imunitatea activă. Acest ser injectat altor oameni, sau animale, le conferă acestora proprietatea de a se apăra contra aceleaşi boale, dând ceeace am numit imunitatea pasivă. Serul astfel pregătit se întrebuinţează cu scop preventiv, cu scop de a preveni anumite boale. Aşa este serul antidifteric, serul antitetanic.

Savanţii Behring şi Kitasato au demonstrat apoi că serul animalelor vaccinate contra difteriei are nu numai

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Căluşarii români la nunta principelui Gavril Bethlen

de **A. A. Mureşianu**

Tot potopul de ură şi calomnie revărsat, veacuri de-a-rândul, asupra poporului, pe care nobilul şi luminatul umanist italian Bonfini îl vedea, acum patrusute şi mai bine de ani, „copleşit de Barbari", n'a putut înfrânge şi nimici nici puterea lui de vieaţă, nici însuşirile sale alese, moştenite dela străbuni. Căci Românul a uimit de atâtea ori pe vrăjmaşii lui nu numai prin eroismul său, ci şi prin frumuseţea şi nobleţea limbii, a îmbrăcămintei şi a obiceiurilor sale. Intre acestea ocupă un loc de frunte şi jocurile, sau dansurile sale.

In interesanta şi bogata descriere a originii dansului românesc de salon „Romana", făcută în primele numere ale noii ediţii a acestei „Gazete", distinsul nostru compozitor d-l Tiberiu Brediceanu ne-a atras din nou atenţia asupra unui important pasaj din memoriile principelui Paul Eszterházy, palatin al Ungariei în veacul al 18-lea, care se referă la influenţa puternică a jocurilor româneşti asupra naţiunilor conlocuitoare. Eszterházy ne spune că, cu prilejul unei petreceri din timpul dietei dela Pojun din anul 1647, a fost silit să danseze... la dorinţa împăratului Ferdinand III şi a soţiei sale Leopoldina... cu Rebeca Eszterházy şi *un dans românesc*" (kellett az oláh tánczot is járnom).

Nu ni se precizează felul dansului românesc jucat de cei mai de frunte nobili ai Ungariei de atunci, dar unele împrejurări istorice ne fac să deducem că acel joc nu era o inovaţie întâmplătoare a vremii de atunci, ci o *tradiţie care data din epoca glorioasă a Corvinilor*.

Căci unul din înaintaşii lui Eszterházy fusese căsătorit cu o nepoată a lui Nicolaus Olahus, celebrul ierarh, om politic şi scriitor şi rudă apropiată a regelui Matei. Şi nu fuseseră relevate calităţile de strălucit dansator ale lui Iancu Corvinul Huniade, de însuşi istoricul Bonfini? Dansul care i-a plăcut atât de mult împăratului Ferdinand III pare a fi fost însă un dans boeresc.

Dar documentele ne-au păstrat amintirea şi mai veche a unui joc „minunat" românesc care n'a putut fi decât jocul Căluşarilor noştri.

In Martie 1626 s'a ţinut la Caşovia, capitala Ungariei de Nord — şesul Ungariei şi vechea ei capitală Buda se găseau sub stăpânire turcească — nunta principelui Transilvaniei Gavril Bethlen cu principesa Ecaterina de Brandenburg, sora principelui elector Gheorghe Wilhelm, căsătorie care dovedeşte importanţa politică la care se ridicase Transilvania în veacul luptelor religioase, dar care nu forma un eveniment cu totul excepţional. Căci dela istoricul austriac contele Khevenhiller aflăm despre un proiect de căsătorie al împăratului Rudolf II cu fiica lui Mihai Viteazul. Şi se ştie că principii moldoveni Movilă au ajuns, prin alianţele lor matrimoniale polone, strămoşii celor dintâi dinastii europene, a Burbonilor şi Habsburgilor. Nu accentua cu mândrie şi regretatul luptător naţional Aurel C. Popovici, faptul că moştenitorul Tronului austro-ungar, arhiducele Francisc Ferdinand, era şi descendentul Movileştilor şi Costineştilor.?

Un membru, rămas anonim, al strălucitei suite a principesei prusiene, ne-a lăsat o descriere amănunţită a fastuoaselor serbări ale nunţii dela Caşovia care au durat mai multe zile, descriere care s'a păstrat în biblioteca oraşului Hamburg şi care a fost publicată abia în anii 70 ai veacului trecut. Un cunoscut cercetător braşovean, Eugen de Trauschenfels s'a folosit de datele cuprinse în acea descriere, pentru compunerea unei interesante conferinţe, ţinute în anul 1876 la Braşov, subt titlul „O ceremonie funerară şi o nuntă la curtea princiară a Transilvaniei", conferinţă apărută atunci şi în broşură.

Partea primă a conferinţei care ne vorbeşte despre înmormântarea în anul 1622 a primei soţii a lui Bethlen, ne interesează prin faptul că cel dintâi personaj care urmează convoiul, imediat după familia principelui şi înainte de „marchizul brandenburgic Ioan Gheorghe de Zagendorff" este „moştenitorul princiar al Moldovei şi Valahiei Gavril Movilă (Mogilla)." In descrierea nunţii găsim însă un pasaj de cea mai mare importanţă pentru Români, Vorbind de jocurile care au urmat în ziua de 5 Martie 1626, după prânzul luat la 4 ceasuri, Trauschenfels citează următoarele cuvinte ale anonimului dela Hamburg: *„După jocurile de onoare (Ehrentänze)... au venit opt Săcui sau Valahi mascaţi, îmbrăcaţi în haine aurite, cu săbii frumoase aurite, împodobite cu pietre preţioase şi cu mândre panaşe de pene de cocoş, dansând un joc valah deosebit de minunat* (Kamen hernach acht vermaskerirte Szekler oder Walachen, in gülden Stück verkleidet, mit schönen vergülten und Steinen versetzten Sebeln und stattlichen Reiherbuschen, *tantzten auf Wallachisch, wunderlich genug".)* După aceasta a dansat însuşi principele Bethlen cu principesa.

Cu toată confundarea „Valahilor" cu Săcuii, este evident că aici avem de a face cu un joc *românesc*, ceeace de altfel autorul însemnărilor o şi accentuează la urmă. Este străvechiul joc românesc vitejesc al Căluşarilor care a trecut şi la popoarele învecinate cu ei chiar şi la Săcui. Aceasta ne-a reuşit a o constata la studiarea vechiului joc numit „Boriţa" — astăzi dispărut — al Ciangăilor din Săcelele Braşovului, despre care autorii maghiari susţineau că este de origine „balcanică". In studiul nostru „De când locuesc Ciangăi în Săcele", publicat în revista „Plaiuri Săcelene" din 1937, am arătat şi dovedit că Ciangăii din Săcele nu numai că au împrumutat dela Români jocul Căluşarilor, dar că au luat şi împrumutat totodată şi numirile de *vătaf* (vatáf), *cucă* (kuka) şi *pinteni* (pintenek). De altfel însuşi numele jocului ciangău „Boriţa" derivă dela cuvântul „Boricean", despre care ştim dela istoricul Sulzer că era, în veacul af 18-lea, în unele regiuni ale Transilvaniei, numirea românească a jocului Căluşarilor.

Nu trebue deci să ne mire faptul că jocul Căluşarilor a format unul din deliciile serbărilor nupţiale din anul 1626 ale principelui Transilvaniei Gavril Bethlen, în vinele căruia curgea, precum am arătat cu alt prilej şi sânge românesc.

---

judeţul Făgăraşului, prin Adeal se înţelege teritoriul dela dreapta Oltului şi un oltean dela Făgăraş ar protesta, dacă ar fi numit ardelean.

Noi însă credem că Siebenbürgen vine dela numele Cibin-Szibin.

Dar, observă cu oarecare răutate, Marienburg, preot sas din Ghimbav, într'o carte ajunsă celebră, „numai Românii nu au un nume al lor pentru Transilvania, şi au adoptat un nume unguresc, deşi mulţi dintre ei pretind că sunt autohtoni"[1]). Explicarea, după noi, este foarte simplă şi tocmai această lipsă a unui nume propriu al lor poate servi ca un argument pentru autohtonia Românilor. Căci, după cum Românii din ţara Românească n'au avut nici odată un nume deosebit al ţării lor, după cum în general, Românii nu s'au chemat decât după apele, în jurul cărora şi-au făcut aşezările lor stabile, numindu-se Olteni, Mureşeni, Crişeni, Bârlădeni etc., tot astfel ţara Ardealului nu putea fi decât *ţara* lor, în care s'au pomenit „de când e lumea".

[1]) L. Ios. Marienburg, *Geographie des Grossfürstentums Siebenbürgen*, I, pag. 4.

FRATE A DELENE,
Imprumutul se numeşte al
REÎNTREGIRII
Ajută, cu banul tău, să ne facem ţara cum a fost!

MULŢUMIRILE PATRIEI

aduse conducătorilor de unităţi, ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei armatei a III-a

Comunicat

Comandamentul de Căpetenie al Armatei comunică:

In urma operaţiunilor desfăşurate în regiunea Mării de Azov, după 8 zile de lupte grele, care s'au terminat cu sfărâmarea armatelor 9 şi 18 ruseşti, Comandamentul german al trupelor române şi germane victorioase a făcut cunoscut următoarele:

„Performanţele extraordinare de marş, tenacitatea trupei în faţa atacurilor aeriene inamice, precum şi conduita şi spiritul ofensiv al armatei române de sub ordinele generalului *Petre Dumitrescu*, trebuesc relevate în mod deosebit".

Pentru această ţinută demnă de respectul tuturora, Comandamentul de căpetenie aduce comandamentului armatei a 3-a, comandanţilor de mari unităţi, ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei acelei armate, mulţumirile Patriei.

*

Dl Mareşal Antonescu

exprimă Recunoştinţa Patriei luptătorilor dela Odesa

Domnului General de Corp de Armată *Iacobici*, comandantul forţelor dela Odesa:

In momentul când armatele române au înfipt biruitoare drapelul nostru pe zidurile Odesei, vă transmit Dv. Comandanţilor de mari unităţi, ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei recunoştinţa Patriei.

Neamul, Regele şi eu, ne închinăm respectuoşi în faţa morţilor şi a celor ce au luptat cu atâta eroism pentru onoarea şi mândria neamului.

ANTONESCU
Mareşal al României şi
Conducător al Statului

Abonaţii noştri

Continuare din pag. 1

48. George Mirea 459
49. Nicolae Toma 465
50. Nicolae Adam 89
51. Bucur Bitet 97
52. George Duţia 436
53. Mirea Nicolae 480
54. Marin Ioan 428
55. Vasile Avram 476
56. Balaş Nicolae 506
57. Duţia Andrei 415
58. Năpar George 168
59. Duţia Maria 393
60. Duţia Ioan 416
61. Mirea Gheorghe 186
62. Duiu Vasile 508
63. Marin Vasile 498
64. Drăgan Nicolae 521
65. Silviu Meţianu notar.

O pagină uitată de martiraj

In ziua de 22 Octomvrie 1915 au fost arestaţi şi excortaţi în lanţuri la Cluj, de autorităţile militare maghiare, un număr de 20 intelectuali români din regiunea Braşovului, Sibiului şi Alba-Iuliei sub pretext, că au făcut spionaj pe seama armatei române. La 1 Mai 1916 procurorul honved din Cluj major Bogcha Paul prin actul N-rul Ü. 3127—1915 şi Hb. 486—1916 a ridicat contra a 16 dintre ei acuza pentru crimă de spionaj în favorul statului român. Procesul s'a desbătut în faţa tribunalului honved din Cluj timp de 3 luni, dela 6 Dec. 1916—5 Martie 1917, când s'a publicat sentinţa de sub Nr. Hb. 486—1916. Desbaterile au fost conduse de locotenent-colonelul Szabó Alex., acuza a fost susţinută de locot. Dr. Biró Balázs şi de maiorul Bogcha, iar acuzaţii au fost apăraţi de advocaţii Dr. Aurel Isacu, Dr. Ioan Erdeli (Budapesta), Dr. Ládai Ştefan (Sibiu), Dr. Ausch Eugen, Dr. Kertész Eugen, Dr. Hunvald Ludovic şi Dr. Várady Aurél. La pronunţarea sentinţei a asistat un public maghiar numeros, care a aplaudat şi vreo câţiva ofiţeri din armata germană anume chemaţi să vadă „trădătorii„ valahi. *Au fost condamnaţi la moarte prin streang 9 acuzaţi* şi anume David Pop înv. Hărman, Spiridon Boita cand. de advocat Braşov, Ioan Coman preot Sita Buzăului, Romul Cristolovean dir. şcol. Râşnov, Pompiliu Dan dir. şcol. Zârneşti, Dr. Zaharie Muntean adv. A.-Iulia, Victor Pop farmacist A.-Iulia, Coman Baca preot în Poplaca (Sibiu) şi Nic. Hamzea înv. Ghimbav.

Tribunalul militar a stabilit şi ordinea de spânzurătoare a celor 9. Cel dintâi, ca cel mai puţin vinovat, avea să fie spânzurat Victor Pop, iar cel din urmă, ca cel mai grav acuzat Spiridon Boita — Au mai fost condamnaţi preotul George Negoescu din Buzăul ardelean la 3 ani temniţă înăsprită cu zile de post şi pat tare precum şi la pierderea oficiului preoţesc, Romul Popescu funcţionar la „Albina" Sibiu la 8 luni temniţă înăsprită şi la pierderea oficiului de înv. şi preot şi preotul Dumitru Grecean din Hărman la 8 luni temniţă şi la pierderea oficiului preoţesc, temniţa socotindu-i-se ca împlinită în arestul de până acum.

Acuzaţii: preotul Iosif Popoviciu din Sf. Gheorghe (Treiscaune) şi Ioan Socaciu funcţionar de stat financiar din Sibiu au fost achitaţi pe motivul, că nu li s'a putut dovedi vinovăţia.

Cei 14 condamnaţi au făcut apel la tribunalul suprem militar din Buda-Pesta. Apelurile au fost respinse şi sentinţele urmau să fie executate. In mod excepţional i s'a pus în vedere acuzatului principal David Pop să facă un nou apel. Prin aceasta afacerea a luat o întorsătură senzaţională. Prin memoriul înaintat din nou, David Pop a probat nevinovăţia sa şi-a soţilor săi de suferinţă. S'a probat, că David Pop căzuse în mrejele jidanului Mendel Rafael agent provocător din serviciul garanţel statului, care îşi luase numele de Stoica şi astfel se prezentase la David Pop în Bodega Eremias din Braşov, ca originar din Azuga şi ca trimis al căpitanului Greceanu în scop de spionaj. Memoriul lui David Pop prin mijlocirea apărătorului Dr. Ioan Erdeli a lui Dr. Alexandru Vaida-Voevod, a deputatului bucovinean Isopescu-Grevin şi a monseniorului Seipel, cancelarul de mai târziu al Austriei, a ajuns la cunoştinţa fostului împărat şi rege Carol I.

Impăratul fu convins, că acest proces de spionaj fusese o uriaşă instituire cu scopuri politice ale guvernului prezidat de contele Ştefan Tisza, pentru a împiedeca acordarea de libertăţi naţională Românilor ardeleni, după cum stăruia împăratul Vilhelm II. De la curtea imperială se dete deci ordin, ca toţi condamnaţii să fie numai decât eliberaţi, ceeace spre stupefacţia opiniei juridice maghiare s'a şi întâmplat în ziua de 25 Octomvrie 1918. La câteva zile căzu lovit de glonte Tisza, cel ce le săpase groapa.

După trei ani şi trei zile de cumplite suferinţe în temniţele ordinare ale Braşovului, Sibiului, A.-Iuliei, Cluju şi Orăzii cei 16 martirii ai poporului român ardelean s'au văzut iarăşi în mijlocul familiilor lor amărîte şi disperate.

Ei şi-au suportat cu o atitudine eroică calvarul lor de 1100 zile şi conştiinţa nestrămutată, că prin jertfa lor au contribuit în mare măsură la realizarea idealului naţional. In cursul timpului, slăbiţi de suferinţe au trecut la vecinicie, chemaţi de Dumnezeu, preotul Ioan Coman din Sita Buzăului, preotul Coman Baca din Poplaca Sibiu, preotul Iosif Popoviciu din Sf. Gheorghe, preotul-protopop Gheorghe Negoescu din Buzăul ardelean, dir. şcol. Romul Cristolovean din Râşnov şi înv. David Pop din Hărman. Vor pleca şi ceilalţi rând pe rând...

Va rezerva oare istoria luptei de desrobire naţională locul şi paginile ce li se cuvine acestor 16 eroi, atât de desconsideraţi în vieaţa lor de puţini nicii zilelor de până acuma?!

Cronic

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Agricole

Chemarea Conducătorului către săteni

Toată grija țării și a guvernului este prinsă azi între războiu și agricultură.

Azi tot poporul românesc duce luptă aprigă. Luptă la granițe, pentru desrobirea hotarelor noastre sfinte și a fraților noștri subjugați și pentru biruința crucii; luptă pe toate ogoarele țării, pentru asigurarea hranei și celorlalte trebuitoare populației, armatei și aliaților noștri.

Azi toată grija noastră — a celor dinlăuntrul țării — este pentru agricultură, pentru sporirea și îmbunătățirea producției agricole. Înțelegem producție agricolă tot ce produc gospodăriile rurale, dela produsele câmpului, ale viilor, ale livezilor de pomi și grădinilor de legume, până la vitele de carne și lapte, oi, porci, pasări, iepuri de casă, albine și viermi de mătase și până la produsele industriilor agricole și casnice, cu prelucrarea fructelor și legumelor, a laptelui și a firelor de tot felul, dela lâna oilor până la bumbacul românesc, inul și cânepa.

Toate trebuie să producă mai sigur, mai mult și mai bun ca până acum.

Pentru atingerea acestui scop, Statul Guvernul și Ministerul Agriculturii au luat multe măsuri și au venit, pe multe căi, în ajutorul producătorilor agricoli. S'a căutat, s'a cumpărat și s'au distribuit semințe de grâu, semințe de nutreturi (în deosebi lucernă, trifoi, borceag și plante de pășune) semințe de răsaduri de legume, pomi, piatră vânătă, sfoară de legat snopii; s'au stabilit prețuri pentru buna valorificare a cerealelor și s'au făcut fabrici pentru valorificarea fructelor.

Toate s'au făcut dela 6 Septemvrie 1940 în mai mare măsură decât până atunci.

Dar ceeace s'a făcut, mai ales, în sprijinul agricultorilor este aducerea unui mare număr de mașini agricole, care s'au dat cu înlesnire de plată în cinci ani și cu 3,5% dobândă pe an.

Dar nevoia agriculturii noastre este așa de mare, lipsa de mașini așa de simțită, încât cererile au întrecut de trei și de patru ori numărul celor împărțite.

Pentru anul viitor nădăjduim că Germania va putea să fabrice și să ne trimită un număr îndoit de mașini.

Ca să împlinim cererile, vom aduce unele mașini și din Italia.

Dar lucru însemnat este să putem face ca micii agricultori, sătenii, să poată folosi și ei aceste mașini.

Pentru aceasta nu este decât un singur mijloc: asociația, adică întovărășirea lor.

„Dacă voiți să vă îmbunătățiți starea, să folosiți mașinile, semințele și vitele de prăsilă și toate înlesnirile pe care vi le face Statul, adunați-vă și întemeiați-vă de îndată obștiile, care să le primească" spune Conducătorul Statului.

Aceste obștii, aceste întovărășiri, au rostul de a da putință micului plugar să folosească mijloacele de lucru ale marelui agricultor și să producă, cel puțin, tot atât de mult și de bun ca el, datorită îndrumărilor specialiștilor și sprijinului Statului.

Pentru ca să aveți acest sprijin, aceste îndrumări și aceste mijloace și să puteți ridica venitul gospodăriifor voastre!

Plugari, uniți-vă!

---

proprietăți preventive ci și curative, adică poate vindeca difteria. In felul acesta a luat naștere *seroterapia*.

Serurile întrebuințate mai des pentru vindecarea boalelor sunt: serul antidifteric, antitetanic, antipestos, antimeningococic (contra meningitei cerebrospinale epidemice), antiholeric, antidisenteric, antiscarlatinos etc.

In mod teoretic seroterapia este pentru aceeași boală și preventivă și curativă. In realitate însă nu este totdeauna așa. Serul antitetanic injectat după o rănire prezervă pe rănit de teatanos, injectat însă după ce boala s'a declarat, de regulă acest ser nu dă rezultate, nu poate vindeca.

Marea manifestație cetățenească

Vestea căderii *Odesei* s'a lățit ca un fulger și a electrizat toată țara.

In Capitală, în toate centrele de seamă ale țării, ca și în ultimele sate și cătune zorii zilei de 17 l. c. au fost mai luminoși, căldura soarelui și a inimei mai înveluitoare ca în atâtea zile posomorite care s'au scurs.

Orașul Brașov era parcă mai întinerit, mai plin și mai prietenos în această dimineață.

Drapelele au împodobit spontan fațadele și în unduitul lor majestos ne făcea să vedem printre culorile lor fața îmbujorată a țării, care vindecată de durerea unei părți are privirile ațintite spre apus.

Dela orele 10 și până la 11 șiruri nesfârșite de cetățeni se îndreaptă spre Piața Sfatului; Sosește apoi armata mare a școlarilor, Companii cu drapelul și cei mai scumpi: ofițeri și subofițerii invalizi din luptele dela Odesa.

Sunt de față și cetățenii germani ai orașului, cu aceleași bune sentimente de bucurie și mândrie.

La orele 11 un serviciu religios solemn servit de preoții noștri în fața bisericii.

Sunt prezenți șefii armatei și autorităților civile, cum șiConsulul italian și reprezentanții celui german.

Cuvinte frumoase din partea bisericii, a primăriei și corpului didactic, apoi cuvântul de încheiere a d-lui Prefect *Craiu*.

Decât cuvintele reținute ale oratorilor, au vorbit mai mult inimele calde ale miilor de participanți.

Urale la adresa Regelui, Conducătorului Țării, a armatei a aliaților și

Convoiul lung se 'ndreaptă spre Prefectură, unde manifestă entuziast, apoi la Consulatul german, la Comandamentul armatei și spitalele cu răniți.

La orele 2 p. m. manifestația a luat sfârșit.

Eforia Sanitară a municipiului Brașov.

Nr. 758 și 759—941.

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 28 Oct. 1941 la orele 9 dim. se va ține licitația pentru executarea unor lucrări de tâmplărie, dulgherie și altele pentru dispensarul din Dârste.

Valoarea lucrărilor:

1. Poarta, portița și gardul	lei	36.000
2. Garduri	„	45.000
3. Closetele	„	57.000
4. Bănci	„	14.000
5. Diferite	„	21.000
Total	„	173.000

2. In aceeași zi la orele 9.30 se va ține licitația pentru executarea și furnizarea următoarelor:

1. Magazie cu coteț de porci și pasări	Lei	76.000
2. Poartă și portiță . . .	„	16.000
3. Lucrări diferite . . .	„	7.700
4. Diferite furnizări . .	„	11.250
5. Bănci	„	12.000
Total	Lei	122.950

Licitația se va ține la Serviciul Sanitar al Municip. Brașov, Str. Hirscher No.

Caetul de sarcini și devizul sunt la dispoziția interesaților în orele oficiale la Serviciul Sanitar Brașov.

Brașov, la 16 Oct. 1941.

vicepreș. Eforiei, *Dr. Ulpiu Ștefan.* secretar, *Cucu Mihail.*

Eforia Sanitară a Municipiului Brașov.

Nr. 701/II/941.

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 28 Oct. 1941 la orele 8,30 dimineața se va ține la serviciul sanitar al municipiului Brașov, licitația pentru executarea lucrărilor de instalarea băii-duș și altor lucrări sanitare pentru dispensarul din Stupini-Brașov; Valoarea lucrărilor: lei 183,952.

2. Pentru executarea lucrărilor de instalarea băii-duș și alte lucrări sanitare pentru dispensarul din Dârste. Valoarea lucrărilor este de Lei 177.000.

Licitația se va ține în aceeași zi la orele 8 dim., la Serviciul Sanitar, Str. Hirscher No. 1.

Caetul de sarcini și devizul sunt la dispoziția celor interesați în orele oficiale la serviciul sanitar al municipiului Brașov.

Brașov la 16 Oct. 1941.

vicepreș. Eforiei, *Dr. Ulpiu Ștefan.* secretar, *Cucu Mihail.*

PRIMĂRIA COMUNEI SATULUNG

Nr. 2611—1941

Publicațiune

Se aduce la cunoștință celor interesați că, în ziua de 29 Oct. 1941, orele 10 a. m. se va ținea în localul primăriei comunale Satulung, județul Brașov, o licitație publică cu oferte închise pentru aprovizionarea reproducătorilor comunali cu cantitatea de 10.000 kgr. ovăz și 5000 kgr. paie.

Licitația se va ținea în conformitate cu art. 88—110 din Legea Contabilității Publice.

Concurenții vor depune, pe lângă ofertă, o garanție de 5% din valoarea furnituri oferită în numerar sau efecte de Stat.

Satulung. la 12 Octomvrie 1941.

p. Primar, *Gh. Roșculeț* Notar, *N. Cândea.*

Asociația Restauratorilor și asimilații lor din Municipiul și județul Brașov

APEL

Iubiți Colegi,

După cum știți și Dvs., în localitate se găsesc mulți ostași, — fii și frați de ai noștri — răniți în luptele de pe front. Jertfa lor trebue să o cinstim așa cum se cuvine. Ei sunt fala eroismului neamului. Orașul nostru, care a stat în totdeauna în fruntea tuturor mișcărilor de bine, nu trebue să rămână nici de data asta mai prejos.

Nu ne îndoim că toți colegii noștri comercianți de orice breaslă vor fi acum la înălțimea chemării Patriei.

Deci în urma apelului adresat de D-na Maria Mareșal Antonescu, cu privire la organizarea ajutorului pentru răniți, apelăm din nou la Dvs., iubiți colegi, ca la adevărații frați, să donați fiecare după putință, daruri pentru acești iubiți eroi ai Patriei.

Lista este deschisă la sediul organizației noastre.

Brașov, la 12 Oct. 1941.

Președinte, *Moise Popa*

Secretar general, *M. G. Nacu*

Se angajează

INSTRUCTOR

cu pregătire universitară

pentru elev particular, zilnic 2 ore.

Oferte scrise la adresa D-na Mureșanu, Str. Gen. Traian Moșoiu No. 43.

Importantă societate germamă

caută FUNCȚIONAR tânăr

corespondent perfect germană și română, român etnic pentru centrala din București. Oferte sub *„I-lol"* transmite PUBLICITATEA UNIVESALĂ S. A. R., București, Str. Sfinților 10.

Informațiuni

In atențiunea abonaților

Implinindu-se șase luni dela reorganizarea și trimiterea regulată a gazetei, rugăm pe abonații, care sunt încă în restanță, să ne trimită costul abonamentului.

Abonații din Brașov sunt rugați a trece pe la administrație fiindu-ne personalul de serviciu mobilizat și neputându-i încasa la domiciliu.

*

Spitalelor militare și tuturor spitalelor în care se îngrijesc răniți „Gazeta Transilvaniei" se trimite gratuit.

*

Primăria Municipiului Brașov

Atrage atențiunea publicului, că sunt în curs de sosire două vagoane cu carne de porc dela Timișoara.

Dacă vagoanele vor sosi până astăseară, mâine Duminecă 19 l. c. vor fi măcelăriile deschise și se va vinde carne.

*

Scutirea de impozit a subscrierilor la imprumut

Prospectul de emisiune a Imprumutului Reîntregirii din 1941, prevede o serie de scutiri de impozite și taxe a veniturilor realizate de subscriitorii respectivi.

Plata dobânzilor și a sumelor cu care se amortizează obligațiunile va fi făcuta purtătorilor cupoanelor sau obligațiunilor fără niciun fel de reducere, adică aceste plăți sunt scutite de orice impozite, taxe, drepturi de orice natură, contribuțiuni prezente și viitoare, sub orice denumire, percepute sau impuse de Stat, județ sau comună, și care, chiar dacă ar fi stabilite în viitor, nu își vor produce efectele asupra acestui împrumut.

Asupra sumelor cu care se plătesc obligațiunile și premiile ce se vor distribui,nu se va face nici un fel de reducere, adică plata este scutită de orice impozite, taxe sau drepturi de orice natură, sub orice denumire, prezente sau viitoare, percepute de Stat, județ sau comună, și chiar dacă ele vor fi stabilite în viitor nu își vor produce efectele asupra acestui împrumut.

Gratificațiile acordate de întreprinderile comerciale și industriale funcționarilor, în scopul de a fi subscrise în Imprumutul Reîntregirii din 1941, sunt scutite de impozitul pe salarii.

*

ANUNȚ

Membrii fostelor Gărzi Naționale din Ardeal, din anii 1918—1919, domiciliați în orașul și județul Brașov, sunt invitați să se înscrie în Asociațiune, Secția Brașov, achitând taxele cuvenite și prezentând dovezi scrise, recomandații a doi foști membri în Carda Națională precum și două fotografii, format carnet.

Inscrierea se mai poate face până cel mai târziu la 10 Noemvrie 1941, la Dl Gh. Furnică, Primăria Brașov, serviciul economic. Cererile de înscriere pentru cei nedecorați încă, prezentate după data de mai sus, nu vor mai fi luate în considerare, pentru propunerea ultimei serii spre decorare cu medalia „Ferdinand I", cu spade pe panglică.

Tot până la data de mai sus se pot ridica și decretele celor decorați deja, în schimbul taxelor reglementare de înscriere.

In caz contrar, decretele se vor restitui la Centru.

Inscrierea și ridicarea decretelor celor mobilizați în actualul războiu, se poate face și de către membrii familiei.

Asociațiunea foștilor membri ai Gărzilor Naționale, Comitetul de organizare secția Brașov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA RAZBOIULUI

de **Mardare Mateescu.**

Odesa a căzut...

Zi mare, zi de sărbătoare pentru neamul nostru, zi care reprezintă un capitol uriaş din istoria faptelor de arme ale oştirii române. După vreme de umilinţă şi de durere abătute asupra ţării în toamna anului trecut, ne este dat să trăim vremi de mândrie naţională, de înţelegere deplină a jertfelor de sânge şi de vieţi şi de recâştigare a prestigiului strămoşesc. Acum un an priveam îndureraţi şi neputincioşi la sfârtecarea hotarelor. Cu pumnii strânşi aşteptam cu încredere dreptatea Cerescului Impărat şi reînvierea virtuţilor care ne-au purtat dealungul veacurilor din izbândă în izbândă.

Un an a fost deajuns pentru o adâncă reculegere în care ne-am regăsit credinţele, ne-am oţelit puterea şi apoi am reînceput lupta cea sfântă şi mare. Multe au fost faptele de arme ale oştirii noastre în crunta răfuială începută în ziua de 22 Iunie şi Dumnezeu a vrut ca ele să fie încununate de cea mai mare victorie a frontului de Răsărit:

Cucerirea Odesei

Istoria nepărtinitoare va pune la loc de cinste jertfa şi biruinţa românească, iar peste vreme va răsuna ecoul imnurilor de slavă şi recunoştinţă pe care, nu numai neamul nostru, ci toate popoarele europene, le aduc bravei şi tinerei noastre armate.

Se cade să subliniem măreţia rolului pe care Conducătorul ţării, mareşalul **Ion Antonescu,** l-a avut în redobândirea gliei şi prestigiului. Datorită înţelepciunii şi prevederii sale noi suntem astăzi pe drumul marilor înaintaşi, pe drumul parcurs de domnii şi voevozii români. Drumul parcurs dealungul istoriei este astfel reactualizat de Conducătorul destinelor noastre şi aşa precum în trecut voinţa de cremene a conducătorilor de oştiri a scăpat neamul dela pieire, tot aşa astăzi facem dovada vigoarei româneşti păşind cu încredere în istorie şi statornicind pentru totdeauna dreptatea românească.

Rezultatul unei lupte l-am văzut, şi sub copleşitoarea lui măreţie privim înainte, mereu tot înainte, spre ţinta finală, pentru realizarea gândurilor ce mai frământă încă fiinţa neamului nostru.

Am înnăbuşit la Răsărit pericolul ce ne ameninţa de secole, vom sdrobi ori unde şi orice putere diavolească.

Autoritatea pe care ne-am câştigat-o astăzi în comunitatea europeană, nu va îngădui nimănui s'o mai ştirbească. Incepe acum o fază nouă care închide trecutul cu toate intrigile şi nedreptăţile lui şi marchează un punct de plecare spre adevăratele orizonturi ale politicei internaţionale, politică de confruntare a adevărurilor istorice şi a stabilirii graniţelor etnice şi geografice. Mâne, mai mult ca astăzi, nimeni nu va putea adumbri rolul nostru la dăltuirea noei ordine europene, nimeni nu va putea profana jertfa de sânge şi de vieţi, aşa precum nimeni nu se va putea opune la desvoltarea energiei noastre creatoare. Dorinţa de acum va fi mâne un iureş năvalnic provocat de bucuria regăsirii totale şi veşnice.

Vestea biruinţei dela Odesa

Biruinţa dela Odesa ne-a fost adusă la cunoştinţă de d-l *Mihail Antonescu,* preşedinte ad-interim şi vice-preşedinte al Consiliului de miniştri, prin citirea proclamaţiei mareşalului Antonescu, la posturile noastre de radio.

Comandamentul de căpetenie al armatei comunică următoarele: **Comandamentul forţelor române din faţa Odesei raportează: „La ordinul Comandantului de căpetenie nr. 16 S. din 16 Octomvrie 1941, trupele Armatei a 4-a au rupt ultima poziţie de rezistenţă inamică ce apăra Odesa şi au pătruns în după amiaza zilei în oraş, simultan pe toate direcţiunile. Rezistenţele dela Odesa sunt în curs de lichidare prin luptele de stradă. Elementele rapide de asalt se găsesc încă dela orele 16 în portul Odesa, unde reduc ultimele rezistenţe sovietice.**

Populaţia primeşte cu entuziasm trupele româno-germane".

In laconismul comunicatelor Comandamentului de căpetenie al Armatei, străluceşte elocinţa rezultatelor măreţe ale elanului, ale bravurei şi ale jertfelor trupelor româneşti, şoldaţi şi ofiţeri.

Cum a fost ocupată Odesa?

In dimineaţa zilei de 16 Octomvrie, după atacuri viguroase, încoronate de succes trupele Armatei a 4-a au străpuns ultima linie de apărare a forţelor sovietice, a ocupat localităţile Ghiliakowo, Danlik şi Tatarka, situate la Nord-vest de Odesa şi au continuat înaintarea pe tot frontul urmărind de aproape inamicul care se retrăgea. Armatele române victorioase au pătruns apoi în oraş, pe care l-au ocupat, după ce au înfrânt ultimele încercări de rezistenţă ale forţelor bolşevice, prin lupte de stradă. Drapelul românesc şi cel german fâlfâie acum pe străzile şi casele Odesei.

Victoria câştigată de trupele armatei a 4-a române, asigură ţării noastre în primul rând liniştea şi siguranţa de care are nevoie la răsărit pentru a putea stăpâni teritoriile din această parte geografică şi a nimici pentru totdeauna pericolul ce ameninţa stăpânirea noastră la gurile Dunării.

Ştiut este că toate speranţele lui Stalin se bazau pe rezistenţa de neînvins a Odesei. Se credea că întregul front al armatelor pornite spre imperiul haosului şi întunericului se va opri de această fortăreaţă creată ca o ameninţare directă şi un pericol permanent pentru siguranţa şi liniştea europeană şi a României în primul rând.

Portul Odesa este cel mai mare oraş al Ucrainei, după Kiew, şi astfel se explică înverşunata rezistenţă bolşevică. Cetatea a fost construită, după cum se ştie, sub Caterina cea Mare, pe locul unde pe vremea aceea se găsea un simplu sat de pescari tătari. Numele de Odesa i s'a dat în amintirea vechei colonii greceşti „Odessus".

Mai târziu regiunea întreagă a intrat sub suzeranitatea Imperiului Otoman, dela care Ruşii au dobândit-o abia în anul 1789. Graţie aşezării geografice şi importanţei comerciale dată de negustorii din toate statele riverane ale Mării Negre, ca şi coloniştii germani şi italieni, oraşul Odesa a devenit în anul 1881 cel mai important port al Rusiei, mai important chiar decât Petersburgul. Burghezia bogată a reuşit să facă în scurt timp din Odesa unul dintre cele mai frumoase oraşe ale vechei Rusii. Puternica şi rapida industrializare însă, au avut drept consecinţă formarea unei păturii muncitoreşti care s'a arătat extrem de sensibilă la năzuinţele şi curentele revoluţionare. Fără aceştia, Odesa ar fi rămas unul dintre cele mai viguroase dar şi cele mai paşnice porturi comerciale. Contând pe acest nucleu revoluţionar, bolşevicii au ţinut mult la industrializarea şi mai întensă a oraşului şi utilizarea lui maximă într'o eventuală invazie asupra continentului.

Atât pentru imperialismul ţarist, cât şi pentru bolşevici, Odesa era o Cartagină modernă care ameninţa toate statele riverane ale Mării Negre. După triumful regimului comunist din 1918, dată fiind importanţa strategică şi economică a Odesei la Marea Neagră, ca port principal al U. R. S. S. au fost executate lucrări moderne de apărare bazate pe un sistem complex de fortificaţii, compus din trei linii principale în semicerc, între limanul Nistrului, limanul Hadzybejskij şi Oceacov, pe o lungime de aproape 70 km. Aceste trei linii de fortificaţie exterioară au fost prevăzute cu numeroase cazemate, tranşee blindate, mine, curse pentru tancuri. adăposturi bine protejate pentru trupe şi alte lucrări. Pe de altă parte sovietele au folosit în scopul sporirii mijloacelor de apărare particularităţile terenului favorabile pentru organizarea sistematică a unei zone de rezistenţă. In partea dinspre uscat sunt două istmuri strâmte pe un teren ondulat ce oferă posibilităţi speciale de apărare. Comandamentul militar sovietic, al circumscripţiei Ucrainei, a organizat în aceste istmuri o zonă puternică de rezistenţă eşalonată în adâncime, care a fost înărită cu lucrări moderne suplimentare, între anii 1939—41. Această zonă a prezentat pentru trupele române din Armata a 4-a un obstacol de prim ordin. Marea a servit apoi de acoperire portului şi oraşului Odesa şi de comunicaţie cu celelalte porturi ale Mării Megre, care a favorizat transportul de trupe, aduse din Caucaz şi din Crimeea reîmprospătând astfel mereu forţele sovietice încercuite pe uscat.

Iată pentru ce săptămni dearândul trupele române au luptat într'un sector întărit cu cele mal complexe fortificaţii cu un inamic superior, la care s'a adăugat în ultima vreme şi batalioanele de luptă formate din elementele civile ale populaţiei.

Dacă din punct de vedere militar bolşevicii pierd unul din cele mai importante puncte strategice din sudul Ucrainei, apoi din punct de vedere politic cucerirea Odesei este deasemenea de o importanţă capitală, deoarece de aici şi dela Kronstadt a început mişcarea comunistă.

Victoria armatei române dela Odesa a determinat întreaga presă europeană, cât şi posturile de radio să preamărească jertfa şi puterea de luptă a soldatului nostru. Postul de radio Berlin, după ce s'a ocupat izbânda asupra Odesei, a arătat că poporul german felicită poporul român pentru strălucitul succes obţinut şi a încheiat emisiunea cu „Imnul Naţional" român şi cu „Deşteaptă-te Române". Ziarul „Deutsche Allgemeine Zeitung", s'a ocupat pe larg şi a comentat comunicatul Marelui Stat Major român, iar reprezentantul Ministerului de Externe d. ministru plenipotenţiar *Paul Schmidt,* a încheiat conferinţa de presă din ziua de 16 a. c., cu lectura aceluiaşi comunicat al armatei române privitor la frontul Odesei. Este pentru prima dată când se citeşte în cadrul acestor conferinţe de presă, comunicatul militar al uneia din ţările aliate Germaniei.

Postul de radio Roma a emis în aceeaşi seară un comentar închinat victoriei armatelor române dela Odesa: *„strălucitul succes obţinut de armata română în faţa Odesei, atrage din nou atenţia Europei asupra vitezei conduite a trupelor mareşalului Ion Antonescu, care călăuzite de un şef de elită au scris în această campanie pagini frumoase de istoriei militară. Vărsând generos sângele copiilor săi pe câmpiile de bătălie ale revoluţiei europene, România a contribuit puternic la construirea noei Europe, în care naţiunea română va ocupa un loc de onoare.*

Exemplul dat de România arată în mod elcovent că un popor eliberat de intrigi străine şi devenit stăpân al propriului său destin, poate regăsi cu uşurinţă tradiţiile sale naţionale şi caracterul său istoric".

De asemenea toate ziarele italiene reproduc pe prima pagină cu titluri enorme pe toate coloanele ştirea înfrângerii rezistenţei Odesei de către trupele române.

Aceste manifestări de recunoaştere a aportului pe care trupele române l-a adus cauzei europene ne îndreptăţesc a crede că dreptatea cauzei noastre va fi înţeleasă şi recunoscută. Nu se mai pune acum problema apărării unor interese meschine, ci spulberarea unei greşeli comise sub influenţa unei false cunoaşteri a realităţii. Ecoul victoriei dela Odesa a străbătut ţinuturile locuite de Români care aşteaptă desfăşurarea mândrului nostru tricolor peste întregul pământ ce ne aparţine.

Situaţia pe frontul de luptă

Luptele din jurul Moscovei se duc cu o înverşunare tot mai mare Trupele germane, împărţite în mai multe coloane puternice, venite dela Nord-Est şi Sud au pătruns adânc în regiunea industrială a Moscovei. Oraşele Torgok şi Riev, dela Nord de Viasma, Calinin situat pe Volga la o distanţă de 160 km. Nord-Vest de Moscova, Kaluga de pe râul Oka, Ovel şi alte localităţi au fost ocupate. Forţele germane au atins linia exterioară întărită care se găseşte la o distanţă de 100 km. de Moscova şi au tăiat comunicaţiile oraşului spre Nord-Vest şi Sud-Vest. Rămăşiţele armatei mareşalului Timocenko se retrag acum în plină debandadă.

Forţele sovietice din sectoul Viasma au fost complet nimicite, iar cele rămase în sectorul Briansk sunt pe punctul de a fi lichidate, aşa că masivele forţe germane ce au luat parte la această gigantică bătălie de străpungeri şi încercuire, au devenit disponibile pentru efectuarea unor noi operaţiuni.

In zona de Nord a Leningradului, trupele sovietice, ajutate de o formaţiune de tancuri, au întreprins în ziua de 15 Octomvrie un contraatac împotriva poziţiilor germane, care a fost respins. In aceeaşi zi, artileria grea a bombardat violent stabilimentele militare din Leningrad.

In Carelia orientală trupele finlandeze continuă înaintarea, în timp ce aviaţia germană bombardează cu violenţă fiecare palmă de pământ ocupată de bolşevici.

Situaţia pentru bolşevici devine din ce în ce mai grea şi acest fapt produce mari îngrijorări în Anglia şi America, îngrijorări care vor culmina cu o abandonare completă a rezistenţei sovietice şi deci a ajutorului promis cu atâta larghete.

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Tipografia „ASTRA" Braşov, Str. Lungă Nr. 1.

BCU Cluj / Central University Library Cluj